

RECENZE KNIHY SOCIÁLNÍ POLITIKA

Autor: Jan Mertl a kolektiv

Wolters Kluwer: 2023, 472 stran. ISBN: 978-80-7676-675-4

V dnešní turbulentně se měnící době je potřeba komplexnějšího pohledu na problematiku sociální politiky a otázek, které se v souvislosti s tímto tématem objevují nutností. Předložená publikace poukazuje nejen na současnou problematiku týkající se sociální politiky z pohledu samotné České republiky, ale také z celosvětového hlediska. Obsah této nově vydané publikace odpovídá na současně otázky, které se vzhledem k společenské a politické situaci objevují. Na jednom místě se tak čtenáři mohou dozvědět základní pilíře vývoje sociální politiky a souvisejících témat, společně s teoretickým vymezením uvedeného.

Publikace tak v plném slova smyslu nahrazuje několik odborných knih, které je třeba si v rámci této problematiky nastudovat, a čtenář se tak na jednom místě dozvídá nejen o teoretickém přístupu k sociální politice, ale může zde na praktických případech pochopit složitost celého systému, který je provázán na aktuální společenské a politické problémy. Jak sami autoři v úvodu publikace uvádějí, kniha se věnuje problematice sociální politiky, která prokazuje svou důležitost a význam po celou dobu vývoje lidstva. S ohledem na výše zmíněné a obsah předloženého textu, mohou uvedenou publikaci doporučit nejen studentům sociálních a ekonomických oborů a odborníkům zaměřujícím se na uvedenou problematiku, ale také široké veřejnosti, která jistě ocení přehlednost a logický přehled souvisejících témat s uvedenou problematikou. Jak již bylo zmíněno výše, předložená publikace je do množství textu i kapitol poměrně rozsáhlá a čtenář si tak od začátku do konce může klást otázky, z nejrůznějších teoretických i praktických pohledů na problematiku sociální politiky obecně, a to rovněž

z konkrétnějšího hlediska. První úvodní kapitola se věnuje sociální politice. Velmi oceňuji provázanost textu na typická hesla, s kterými uvedená problematika pracuje, patří zde mimo jiné například sociální spravedlnost, solidarita, participace či ekvivalence. Následující kapitola již poměr detailně popisuje provázanost sociální politiky na její typy, aktéry funkce a nástroje. Třetí kapitola se zabývá nejen účastí státu v sociální politice obecně, ale také rozebírá fungování sociálního státu ve všech aspektech politického i společenského života. Autoři v této části práce neopomněli zmínit také koncept sociálního tržního hospodářství, jenž jak se sami zmiňují je určitý řád či systém typický pro poválečnou SRN. V této části je velmi zajímavý odkaz na nefunkční liberální politiku, která jak sami autoři uvádějí později vedla k sociálnímu úpadku a následné blokaci hospodářského vývoje. Koncept je zde hlavně prezentován stejně jako koncept sociálního státu z důvodu, že se snaží o stejný cíl, kterým je optimalizace ekonomického a sociálního fenoménu. Za přínosné v tomto ohledu považují také nastínění vývoje tohoto konceptu spolu s jeho představiteli a zakladateli. Součástí třetí kapitoly je také přehled názorů a přístupů týkajících se účasti státu v sociální politice, což považuji z vědeckého hlediska pro uvedenou publikaci velmi přínosné. Čtvrtou kapitolu lze považovat za jednu ze stěžejních pro prezentaci současné sociální politiky, a to ve vztahu mimo jiné i v rámci Evropské unie. V úvodní části kapitoly autoři poukazují na vývoj sociální politiky obecně. Hned v úvodu definují složitost celkového pohledu na vývoj sociální politiky a identifikují nejdůležitější skutečnosti, které se v tomto vztahu objevují. I přes výše uvedené však v následujících podkapitolách poměrně detailně rozebírají jednotlivé vývojové etapy. Za zmínku v tomto ohledu stojí zmínka o transformaci české sociální politiky po roce 1989. Nicméně neopomíjejí charakteristiku „socialistické sociální politiky“ jenž je pro celkový pohled na danou problematiku přínosem. Závěrečná část této kapitoly se pak věnuje samotné sociální politice v Evropské unii, a to od konce druhé světové války, kdy započal proces transformace a integrace. Za pozornost, zde stojí obrázek znázorňující důležité milníky evropské sociální politiky počínající v roce 1883 zavedením Bismarckova sociálního pojištění a končící rokem 2017 prezentovaný Evropským pilířem sociálních práv a Evropským sborem solidarity. Za originální a původní lze také považovat pravděpodobné trendy v sociální politice, které autoři publikace predikují do budoucna. Kapitola pět se pak zabývá problematikou chudoby, a to z několika hledisek. Přínosem v této části publikace jsou grafická znázornění a tabulková část, která poměrně značně zvyšuje úroveň předloženého textu. Následující část publikace se pak věnuje podrobněji problematice sociálního zabezpečení v sociálně-ekonomickém systému. Uvedená část se zabývá nejen vymezením sociálního zabezpečení, ale také charakteristikou organizačního uspořádání systému v České republice, což ocení převážně studenti sociálních, ale také ekonomických oborů, jelikož se zde autoři odkazují mimo jiné také na legislativu v této oblasti. V tak rozsáhlé publikaci je vzhledem k obsahu zcela na místě kapitola zabývající se teorií penzijních systémů. Autoři zde rozebírají systém financování a principy fungování se vzájemnou komparací. V této části lze ocenit také stručný historický vhled do vývoje penzijních systémů od již zmíněného Bismarcka, až po pojišťný systém se stanoveným minimem. Vše je opět doplněno graficky. Následující kapitoly na sebe plynule navazují, za zmínku stojí převážně kapitoly věnující se důchodovému pojištění, která je doplněna mimo jiné o reformy v této

oblasti, ale také například kapitoly věnující se doplňkovému penzijnímu spoření, která je poměrně výrazně doplněna o tabulkovou část. Následující text pak rozebírá problematiku nemocenského pojištění, státní sociální podpory či sociální pomoci. Závěrečnou část publikace, kterou lze situovat od kapitoly dvanáct, věnující se trhu práce a politice zaměstnanosti, problematice zdravotnictví, školství, rodinné a bytové politiky za velmi dobře teoreticky a prakticky zpracované. Je zde na nejvyšší důležité poukázat na provázanost a zpracování jednotlivých kapitol, které je na velmi vysoké úrovni, a to až již z grafického hlediska znázornění jednotlivých vztahů a trendů, tak z hlediska teoretického, které rozebírá jednotlivé přístupy z několika pohledů, východisek a vývojových etap.

Závěrem lze jen dodat, že i přes množství textu této publikace na sebe jednotlivé části navazují, a předkládají čtenářům ucelený pohled. Dle výše uvedeného je publikace členěna do několika kapitol, které jsou zaměřeny od teoretických východisek sociální politiky, až po praktické příklady návrhů, jak správně tuto politiku aplikovat, a co je třeba naplnit, aby vše fungovalo, tak jak má. Rozsah předložené publikace je značně obsáhlý a je tvořen celkem osmnácti kapitolami s řadou podkapitol. Z pohledu čtenáře jsou kromě úvodních teoretických poznatků zajímavé kapitoly věnované politikám spadajícím pod aktuální problémy současné sociální politiky. Jedná se především o bytovou politiku, vzdělávací politiku, rodinnou politiku nebo politiku zdravotní. Z pohledu celospolečenského je třeba velmi ocenit závěrečnou kapitolu, která se věnuje sociální politice v širších souvislostech, která obsahuje například problematiku veřejného dluhu nebo sociální solidarity ve vztahu ke společnosti. Za významný přínos textu lze považovat prezentaci aktuálních trendových grafů doplňujících odborný text.

Kontakt

Ing. Lucie Kamrádová, Ph.D.

Ústav veřejné správy a sociální politiky

Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě

Bezručovo náměstí 885/14, 746 01 Opava

Česká republika

lucie.kamradova@fvp.slu.cz